

V L A A M S P A R L E M E N T

Zitting 1999-2000

10 februari 2000

HANDELINGEN

COMMISSIEVERGADERING

COMMISSIE VOOR WELZIJN, VOLKSGEZONDHEID EN GELIJKE KANSEN

Vraag om uitleg van mevrouw Riet Van Cleuvenbergen tot mevrouw Mieke Vogels, Vlaams minister van Welzijn, Gezondheid en Gelijke Kansen, over erkenningen van centra voor geestelijke gezondheidszorg in Limburg

Commissie voor Welzijn, Volksgezondheid en Gelijke Kansen

Donderdag 10 februari 2000

VOORZITTER : Mevrouw Patricia Ceysens

– *De vraag om uitleg wordt gehouden om 10.08 uur.*

Vraag om uitleg van mevrouw Riet Van Cleuvenbergen tot mevrouw Mieke Vogels, Vlaams minister van Welzijn, Gezondheid en Gelijke Kansen, over erkenningen van centra voor geestelijke gezondheidszorg in Limburg

De voorzitter : Aan de orde is de vraag om uitleg van mevrouw Van Cleuvenbergen tot mevrouw Vogels, Vlaams minister van Welzijn, Gezondheid en Gelijke Kansen, over erkenningen van centra voor geestelijke gezondheidszorg in Limburg.

Mevrouw Van Cleuvenbergen heeft het woord.

Mevrouw Riet Van Cleuvenbergen : Mevrouw de voorzitter, mevrouw de minister, geachte collega's, in het decreet over de geestelijke gezondheidszorg staat inderdaad dat er in elke provincie per 400.000 inwoners slechts twee centra kunnen worden erkend. Dat is de basisregel. De minister heeft steeds gezegd dat de administratie zich hier streng zou aan houden. Toch kan men bij de concrete uitvoering vragen stellen. Om een bijkomende erkenning te krijgen, is een overgang vereist van 400.000 naar 800.000 inwoners. Die stap is bijzonder groot. Ik pleit dan ook voor een soepele overgangsregeling voor een regio die op 1 januari 2002 meer dan 800.000 inwoners zal tellen.

Mevrouw de minister, ik heb een aantal prognoses over de bevolkingscijfers meegebracht. De cijfers van 1998 gaven aan dat er in Limburg 783.927 inwoners waren. In 2000 zouden dat er 790.109 zijn. We zitten daar nu reeds boven. Op 1 januari 1999 telde men er namelijk 793.109. De cijfers van dit

jaar zouden aangeven dat Limburg ongeveer 794.000 inwoners telt.

Een bijkomend argument is dat in alle provincies regularisatieaanvragen werden ingediend. In de pers konden we lezen dat het in Limburg om ongeveer 2.000 ingediende dossiers gaat. Het is dus best mogelijk dat men op 1 oktober bijna aan het aantal van 800.000 inwoners komt. Volgens de letter van de wet zou men dan begin volgend jaar een nieuwe aanvraag kunnen indienen. Ik vraag dan ook dat men enige realiteitszin aan de dag zou leggen.

In Limburg groeit de bevolking voorlopig nog sneller aan dan in andere provincies. De leeftijdscategorie van 20- tot 39-jarigen – de productieve bevolkingsgroep – bedraagt in Limburg 29,3 percent, terwijl dat in de rest van het land bijna 27 percent is. Ik wil die bevolkingscijfers dan ook enigszins relativeren. Het is beter het gezond verstand te laten primeren boven ongenueanceerde cijfergegevens. Vermits dit systeem start op 1 oktober en het dus pas 1 jaar later echt functioneert, zou u een afwijking kunnen toestaan aan die provincies die volgens de prognoses ongeveer 800.000 inwoners zullen tellen.

In de provincie Limburg bestaat onderling overleg over verscheidene zaken in de gezondheids- en welzijnssector, we hebben daarvoor niet gewacht tot men ons bepaalde initiatieven oplegde vanuit Brussel. Zo is bij ons de zogenaamde SPIL – Samenwerking van Psychiatrische Initiatieven in Limburg – al 10 jaar actief. Zowel de ambulante als de residentiële sector ontmoeten elkaar vrij regelmatig, bespreken samen een aantal voorstellen en volgen bepaalde ontwikkelingen in Limburg. Samenwerking is niet altijd gemakkelijk. Het feit dat men dit al zolang volhoudt en er zo weinig conflicten openlijk worden uitgevochten, moet naar waarde worden geschat.

Van Cleuvenbergen

In onderling overleg met de twaalf bestaande CGG's werden 3 initiatieven ingediend. Respectievelijk zes en drie VZW's werden tot één herleid. 3 andere VZW's zijn autonoom gebleven. In het antwoord van de minister staat dat ze de zaak per gemeente bekijkt. De basis van het Limburgs provincialisme houdt ook in dat we een vooruitziend beleid hebben gevoerd. Zo was er bij ons bijvoorbeeld het LISO, het Limburgs Instituut voor Samenlevingsopbouw, dat steeds met een langetermijnvisie heeft gewerkt. Uitgangspunt was dat Limburg niet moet mikken op steden, maar op regio's en regionale ontwikkelingen. Volgens de heersende normen is er immers geen stad.

De ene aanvraag van het CGG-LITP geldt voor zes VZW's die verspreid zijn in de vijf klassieke regio's en in Midden-Limburg voor twee centra, namelijk Hasselt en Genk. Verder zijn er drie VZW's die zijn samengesmolten tot de Vereniging voor Geestelijke Gezondheidszorg Limburg met één centrum in Hasselt, één in Tongeren en één voor geheel Limburg, het zogenaamde CAD. Dat CAD heeft een specifieke functie. De CGG's hebben zich nooit gespecialiseerd en verwijzen alle gevallen in verband met drugs door naar het CAD. De CGG's willen zich bij hun aanvraag beperken tot deze terreinen, met uitzondering van alles wat te maken heeft met kinderspsychiatrie. Hasselt heeft wat dat betreft nu reeds een samenwerkingsverband afgesloten met één van de andere CGG's.

De drie VZW's die afzonderlijk blijven werken bestrijken Noord- en Zuid-Maasland. Limburg kent dus eigenlijk een vrij grote spreiding. Als men de twaalf centra bekijkt, liggen er maar twee in dezelfde gemeente, namelijk in Sint-Truiden. Daar is een Vereniging voor Geestelijke Gezondheidszorg en een CGG-LITP. Dat is historisch gegroeid. In Sint-Truiden zijn namelijk twee psychiatrische voorzieningen. Enorm veel ex-psychiatrische patiënten wonen er zelfstandig. 'Bewust' is een baanbreker inzake deze regelgeving over ambulante napsychiatrie. Het is dus verantwoord dat er twee CGG's zijn die nauw samenwerken. Naargelang de problematiek verwijzen ze naar elkaar door. Er bestaat dus een goede gebiedsomschrijving en er zijn duidelijk afspraken.

Voor de regio's is er voldoende personeel. Het gaat om ongeveer vijftig fulltime-equivalenten voor de grootste CGG-LITP. Daar moet men wel nog een tiental equivalenten bijtellen die worden bekostigd via de SIF-middelen. Mevrouw de minister, de maatregel die u neemt, heeft ook gevolgen voor de

SIF-werkingen ter plaatse. Aangezien er nu een akkoord bestaat dat gemeente-, regio- en politiekoverschrijdend is, is het belangrijk verzekerd te blijven van de SIF-middelen voor de geestelijke gezondheidszorg. Vooral het CAD zou nadelen kunnen ondervinden indien men daar niet meer op kan rekenen.

Mevrouw de minister, ik vroeg dan ook dat men hieromtrent snel zekerheid zou bieden, en niet in de negatieve zin zoals uit uw brief blijkt. U vraagt immers weer om uitstel, en u wilt dat we rond de tafel gaan zitten. Vooral het CAD heeft problemen. Men vraagt dat het zich bekent tot één van de twee richtingen. Op dit moment kan het met beide samenwerken. Inzake de drughulpverlening is het noodzakelijk dat alle partners samenwerken om te vermijden dat één van de andere in een bepaalde regio een eigen beleid moet uitvoeren zonder de knowhow in huis te hebben.

Voor een continue werking is er nood aan zekerheid. De managersfunctie, die enorm belangrijk is en die men overal wenst te realiseren, komt in het gedrang. De tijd die men besteedt aan het maken van afspraken en gesprekken, gaat ten koste van de therapie. We benadelen hierdoor dus de quasi 800.000 inwoners.

Voor de artsen en het personeel is het niet gemakkelijk om bij een dergelijke grote fusie iedereen op dezelfde golflengte te krijgen. Elke CGG en VZW heeft een eigen cultuur. Overal zijn andere arbeidsovereenkomsten, die we trachten te harmoniseren. We houden daarbij zoveel mogelijk rekening met het arbeidsrecht. Die verschillen kunnen een toeslag zijn die iemand krijgt, of faciliteiten om niet op woensdag te moeten werken. Het oprichten van een VZW, zoals ook is gebeurd, is enorm duur. Alle eigendommen moeten juridisch worden samengebracht. Dat kost geld. De sector heeft echter weinig geld.

Mevrouw de minister, ik vraag u dan ook om terug te komen op uw beslissing. Kom eventueel mee luisteren naar wat er bij ons wordt gezegd. Ik hoop dat we u ervan kunnen overtuigen dat we samen één beleid willen voeren voor de hele provincie. De afwijking van het bevolkingsaantal op de norm is quasi nihil. Het toelaten van drie centra lijkt dan ook verantwoord. In Vlaanderen als geheel worden immers een aantal functies van de CGG niet ingevuld.

De voorzitter : Minister Vogels heeft het woord.

Minister Mieke Vogels : Mevrouw de voorzitter, geachte collega's, in mei 1999 heeft het Vlaams Parlement het decreet inzake de geestelijke gezondheidszorg goedgekeurd. Men opteerde daarbij voor schaalvergroting om zo meer kwaliteit te genereren en professionalisme in de centra in te bouwen. De decreetgever vond het zelfs nodig vrij nauwkeurige criteria vast te leggen. Voor dit dossier zijn er drie : het werkgebied is het grondgebied van de gemeente of een geheel van aaneensluitende gemeenten ; per werkgebied kunnen maximaal twee centra worden erkend ; een werkgebied telt minimaal 400.000 inwoners. Het is uniek dat in een decreet zo nauwkeurig wordt omschreven hoe een gefusioneerde dienst er moet uitzien.

Het decreet laat me toe bepaalde uitzonderingen toe te staan. Het is echter moeilijk die toe te passen op bepalingen die expliciet in het decreet zijn opgenomen. Mijn interpretatie is dat de decreetgever de absolute, volgehouden wil had om een moeilijke fusieoperatie toch te realiseren. Ik heb dan ook steeds gezegd dat ik geen uitzonderingen zou toestaan en dat ik de criteria van het decreet maximaal respecteer en waardeer.

Mevrouw Van Cleuvenbergen, u legt vooral de nadruk op het derde punt, namelijk het minimaal aantal inwoners. De heer Vandebroek heeft vorige keer geïnterpelleerd over ontgroening en vergrijzing. Als minister van Welzijn ben ik dan ook enorm blij met de productiviteit van de Limburgse bevolking. Ze steekt schril af tegen de luiheid van de Antwerpenaars. U hebt gelijk als u zich afvraagt wat het verschil is tussen 780.000 en 800.000 inwoners. Met een beetje gezond verstand kan worden gezegd dat die cijfers relatief zijn, zeker als men ervan uitgaat dat men volgend jaar het streefgetal zal bereiken.

Dit is echter maar een deel van het verhaal. Als ik de Limburgse situatie goed begrijp, dan komt men ook met het eerste criterium in de problemen. Het werkgebied moet het grondgebied zijn van de gemeente of van een aantal aaneensluitende gemeenten. Dit houdt in dat men voor één van de drie aanvragen sowieso het hele grondgebied tot het werkgebied moet rekenen. Dat geldt ook voor het tweede centrum. Voor het derde centrum is dat ten dele zo.

Ook daar zouden we dus in een uitzondering moeten voorzien op de in het decreet omschreven voorwaarden. Ik ben het niet eens met wat u zegt over het personeel. Het is mogelijk dat bepaalde centra SIF-personeel ter beschikking krijgen. Ik kan daar echter geen rekening mee houden. Het

gaat om personeel dat door de gemeente ter beschikking wordt gesteld. Ik moet uitgaan van de mensen die ik in het kader van een erkenning kan toewijzen aan een erkend centrum. Ik vraag me dan ook af of men een regio van 780.000 inwoners met twee kleine centra kan bedienen, als men slechts beschikt over 13 personeelsleden.

Het geheel is dus complexer dan enkel het probleem van het aantal inwoners. Het gaat ook over werkgebieden waarvoor men een uitzondering moet toekennen. Hoe kan een beperkt aantal personeelsleden een hele provincie bedienen ? Men moet er bovendien rekening mee houden dat men toch vrij grote afstanden moet overbruggen. Dat is de reden waarom ik naar de centra in Limburg én Antwerpen een schrijven heb gericht met de vraag op basis van de bestaande criteria rond de tafel te gaan zitten om alsnog een oplossing te zoeken. Dat hoeft niet lang te duren. Wij hebben duidelijkheid gecreëerd. Men moet nu op vrij korte termijn zijn conclusies trekken. Dat geldt zowel voor Limburg als voor Antwerpen.

In deze zeer precaire periode hopen ook andere mensen op een uitzondering. Achter het argument van het aantal inwoners in Limburg en de specialisatie van bepaalde centra schuilt ook een ideologische component. Dat is eveneens het geval in Antwerpen. De joodse gemeenschap vindt haar identiteit dermate belangrijk dat ze een aparte erkenning wenst. Ik kan nog een aantal andere voorbeelden geven. Als ik de deur openzet voor één bepaald gebied, dan vrees ik voor een cascade van uitzonderingen. Ik heb in mijn brief dan ook duidelijk geschreven dat ik geen afwijkingen toesta. Ik vraag tegelijkertijd te beantwoorden aan de criteria die in het decreet zijn vastgelegd.

De voorzitter : Mevrouw Van Cleuvenbergen heeft het woord.

Mevrouw Riet Van Cleuvenbergen : Mevrouw de minister, ik heb een aantal bedenkingen. U zei dat het de bedoeling van het decreet was om te zorgen voor een schaalvergroting om de kwaliteit en professionaliteit te verhogen. Voor Limburg biedt dit echter geen meerwaarde. Persoonlijk vind ik dat het wel een uitdaging is om de interne discussie hierover te openen. Voor het geheel biedt dit echter geen meerwaarde.

De hele provincie wordt bediend. Indien een fusie wordt doorgevoerd, dan zal er feitelijk niets veranderen. De top zal gedeeltelijk wijzigen, de werking echter niet. Dat is ons grootste probleem. Het was misschien beter geweest indien de andere provin-

Van Cleuvenbergen

cies de modellen van Limburg hadden overgenomen, waarbij alles vanuit de provincie wordt georganiseerd. Dit maakt de zaken veel eenvoudiger.

Tijdens de toelichting op uw beleid hebt u in de commissie gezegd dat u op het gebied van welzijn en volksgezondheid heel wat op dezelfde lijn wil brengen. Ik houd dan ook een pleidooi om bij de CGG ook de centra voor ambulante welzijnswerk te betrekken. Daarvoor hebben we wel een erkenning verkregen.

Voor mij is het inwoneraantal de kern van de zaak. In plaats van de vereiste 800.000 inwoners, zijn er in Limburg op 1 januari 2000 790.000 inwoners. Op 1 oktober zullen er dat 794.000 zijn. U hebt ook een opmerking gemaakt over de ideologische tegenstellingen. Door ons te dwingen om met twee samen te gaan, verscherpt u die ideologische achtergrond. In het verleden is gebleken dat ons systeem werkt. In onze statuten staat dat we openstaan voor iedereen, ongeacht de filosofische, etnische of andere achtergrond. Door slechts twee erkenningen toe te staan, zal de situatie verergeren.

Mevrouw de minister, ik vraag u dan ook om samen met ons een gesprek te voeren zodat de Limburgse betrokkenen zelf hun verhaal kunnen doen.

De voorzitter : Het incident is gesloten.

– *Het incident wordt gesloten om 10.30 uur.*
